

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БУДІВНИЦТВА І АРХІТЕКТУРИ
ІНСТИТУТ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ НАПН УКРАЇНИ
УКРАЇНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ МИХАЙЛА ДРАГОМАНОВА
ДЕРЖАВНИЙ ТОРГОВЕЛЬНО-ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДЕРЖАВНИЙ ПОДАТКОВИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ВСЕУКРАЇНСЬКЕ ТОВАРИСТВО «РІДНА ШКОЛА»
AUTONOMOUS UNIVERSITY OF ZACATECAS (MEXICO)
EUROPEAN INSTITUTE OF FURTHER EDUCATION (EIDV) (SLOVAKIA)
ISRAEL TRAUMA COALITION (ISRAEL)
Sky Tel OÜ (Estonia)

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

VIII Міжнародної конференції

**Актуальні проблеми освітнього
процесу в контексті європейського вибору України**

12 листопада 2025 року

*м. Київ
КНУБА*

УДК 37.09

*Рекомендовано до друку Вченою радою
Київського національного університету будівництва і архітектури
(протокол № 39 від 25 грудня 2025 року)*

Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VIII Міжнародної конференції (12 листопада 2025 року). – Київ: Видавництво Ліра-К, 2026. – 836 с.

ISBN 978-617-520-492-4

У матеріалах VIII Міжнародної конференції «Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України» висвітлюються актуальні питання професійної (професійно-технічної) освіти: вітчизняний та зарубіжний досвід; психолого-педагогічне забезпечення освітнього процесу: сучасні виклики; сучасні проблеми викладання інженерно-технічних та гуманітарних дисциплін.

Матеріали конференції розраховані на науково-педагогічних, наукових працівників у галузі педагогіки, психології, соціології, викладачів, аспірантів, студентів, а також на соціальних педагогів, соціологів, практичних психологів і соціальних працівників.

УДК 37.09

За зміст поданих матеріалів несуть відповідальність їх автори.

© КНУБА, 2026

змагальному – оптимізуються стани та стабілізуються рішення під тиском, у перехідному – здійснюється психорегенерація й осмислення досвіду. Поєднання дихальних технік, релаксації, візуалізації, майндфулнесу та саморефлексії з фізичними тренуваннями підвищує ефективність підготовки, знижує ризик перевтоми та зміцнює психічну стійкість і стабільність гри [1; 5;7].

Список використаних джерел

1. Овчаренко С. В., Матяш В. В., Яковенко А. В. (2019). *Засоби та методи розвитку фізичних якостей футболістів у річному циклі підготовки: методичні рекомендації*. Дніпро: ПДАФКіС
2. Bompa, T. O., & Buzzichelli, C. (2019). *Periodization: Theory and Methodology of Training* (6th ed.). Human Kinetics
3. Платонов, В. Н. (2015). Система підготовки спортсменів в олімпійському спорті. Загальна теорія та її практичне застосування. Київ: Олімпійська література.
4. Шамич О.М. Психологічні критерії відбору футболістів високого класу. Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – С. 456-458. <https://www.knuba.edu.ua/faculties/fait/kafedri-fait/kafedra-po/konferenciyi-kafedri-profesijnovi-osviti/>
5. Шамич О.М. Особливості емоційного інтелекту спортсменів залежно від віку (в обраному виді спорту - футбол). Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали VI Міжнародної конференції (16 листопада 2023 року). – Київ: ЦП «Компринт», 2024. – С. 451-452. <https://www.knuba.edu.ua/faculties/fait/kafedri-fait/kafedra-po/konferenciyi-kafedri-profesijnovi-osviti/>
6. Weinberg, R. S., & Gould, D. (2019). *Foundations of Sport and Exercise Psychology* (7th ed.). Human Kinetics.
7. Liu, Y., et al. (2025). The Effects of Imagery Practice on Athletes' Performance: A Multilevel Meta-Analysis with Systematic Review. *Behavioral Sciences*, 15(5), 685. <https://doi.org/10.3390/bs15050685>

УДК 37.035

*Паламарчук Дмитро Анатолійович,
кандидат технічних наук, доцент,
доцент кафедри професійної освіти*

Київського національного університету будівництва і архітектури

ПРОБЛЕМАТИКА ПРОВЕДЕННЯ ЛАБОРАТОРНИХ РОБІТ ПРИ ДИСТАНЦІЙНОМУ НАВЧАННІ

В закладах вищої освіти більшістю технічних освітніх компонент передбачено виконання лабораторних та лабораторно-практичних робіт. Проблема реального виконання цих робіт гостро постає при дистанційному навчанні. У теперішніх реаліях, проблема організації та проведення лабораторних робіт у дистанційному форматі є однією з найбільш дискусійних у сучасній педагогічній науці. Перехід університетів на дистанційні форми

навчання, значною мірою спричинений глобальними причинами: пандемія COVID-19, війна та інші соціально-економічні фактори.

Виконання лабораторних робіт, традиційно, має фундаментальне значення при підготовці фахівців технічних, природничих, медичних, інженерних, IT та інших спеціальностей, оскільки забезпечує розвиток професійно-практичних компетентностей, формування експериментальних умінь, навичок роботи з обладнанням, дослідницьких підходів та критичного мислення [1, 2]. Дистанційна форма навчання активізує потребу у переосмисленні методичного забезпечення лабораторних занять. Однак, цей процес виявив низку системних труднощів, які безпосередньо впливають на якість вищої освіти.

Лабораторний практикум – це не лише засіб закріплення теоретичного матеріалу, а й інструмент розвитку практичних навичок, дослідницьких умінь, уміння працювати з обладнанням, дотримуватися техніки безпеки та виконувати експериментальні завдання. У дистанційному форматі навчання виникає низка проблем, які ускладнюють повноцінну реалізацію цих завдань. Зокрема, перехід до дистанційних форм навчання значно змінив організацію освітнього процесу.

Окрім організаційних питань можна виділити окремих перелік проблем з якими стикаються викладачі та здобувачі освіти.

1. Найсерйознішою проблемою є неможливість забезпечення студентам доступу до реального лабораторного обладнання, що є у закладах освіти.

Негативними наслідками цього є:

- зниження рівня сформованості практичних навичок;
- відсутність досвіду роботи з реальним обладнанням та технологіями;
- формальний характер виконання лабораторних робіт.

2. Фізичні обмеження в організації експериментальної діяльності. Основною метою лабораторної роботи є самостійне виконання експериментів, спостережень, вимірювань. Однак, у дистанційному форматі учні часто отримують відеозаписи експериментів або готові дані для аналізу, що позбавляє їх можливості проводити дослідження самостійно.

Проблеми, що виникають при цьому:

- відсутня можливість перевірити різні варіанти експерименту;
- неможливість оперативного усунути помилки вимірів, повторити спробу або збільшити кількість спроб;

- зниження рівня експериментальної культури.

3. Складність контролю виконання та перевірки достовірності результатів. При дистанційному виконанні лабораторних робіт викладач не може спостерігати за процесом виконання завдань [2, 3].

Це може призвести до:

- списування або використання готових робіт;
- фальсифікації вимірів;

– неможливості якісного оцінювання реального рівня практичних умінь та навичок студентів.

4. Технічні труднощі та відсутність постійного інтернет-зв'язку з викладачем. Не всі здобувачі освіти мають сучасні комп'ютери, стабільний інтернет або програмне забезпечення, необхідне для виконання лабораторних робіт.

Типові проблеми:

- нестабільне з'єднання під час онлайн-занять;
- різний рівень технічного оснащення студентів;
- труднощі з установленням спеціального програмного забезпечення.

5. Відсутність ознак «живого» навчання. Під час проведення реальних занять у лабораторії, викладач може вчасно допомогти: підказати, продемонструвати операцію, виправити помилку. У дистанційному форматі це зробити значно складніше.

Через це виникають наступні труднощі:

- зворотний зв'язок часто відбувається із запізненням;
- учні можуть некоректно встановлювати параметри або виконувати дії;
- знижується рівень розуміння фізичного або технічного процесу.

6. Відсутність командної роботи студентів. Лабораторні роботи часто виконуються у групах, де важливе спілкування, кооперація, розподіл ролей. Дистанційне навчання ускладнює цей процес навіть при використанні спільних онлайн-інструментів.

7. Психологічний дискомфорт та слаба мотивація. Виконання лабораторних робіт, зазвичай є найбільш цікавою частиною практичного навчання. Однак, при дистанційному форматі навчання вони часто спрощуються або формалізуються.

Це знижує:

- інтерес до вивчення дисципліни;
- мотивацію до самостійної роботи;
- відчуття присутності при реальному експериментальному процесі.

8. Високе навантаження на викладача. Організація дистанційних лабораторних робіт потребує значно більше часу та ресурсів:

- створення або адаптація віртуальних лабораторій;
- підготовка відеоінструкцій;
- забезпечення технічної підтримки;
- перевірка великого обсягу звітів.

Це значно збільшує трудомісткість роботи.

В підсумку варто відзначити, що проведення лабораторних робіт у дистанційному форматі пов'язане з низкою організаційних, технічних, дидактичних і психологічних труднощів. Основні проблеми стосуються

відсутності доступу до обладнання, складності контролю самостійності виконання, технічних обмежень та зниження ефективності експериментальної діяльності.

Для подолання цих проблем та викликів заклади вищої освіти активно впроваджують:

- віртуальні лабораторії,
- симулятори,
- платформи дистанційного експериментування,
- інтерактивні онлайн-курси,
- відеодемонстрації з елементами контролю,
- роботу з цифровими датчиками та мікроконтролерами, що можуть видаватися додому студентам.

Однак, повноцінно замінити реальний лабораторний практикум дистанційні форми поки що не можуть, що робить проблему актуальною та потребує подальших досліджень і вдосконалення методик.

Список використаних джерел

1. Задорожна-Княгиницька Л. В., Нетреба М. М., Бодик О. П. Педагогіка вищої школи : навчальний посібник. Одеса : КУПРІЄНКО СВ, 2022. 309 с.
2. Паламарчук Д. А. Проблеми викладання точних дисциплін у загальноосвітніх школах та коледжах / Актуальні проблеми психологічної та соціальної адаптації в умовах кризового суспільства : матеріали IV Всеукраїнського науково-практичного круглого столу з міжнародною участю 24 квітня 2019 р. Ірпінь : УДФСУ, 2019. С. 137-140.
3. Паламарчук Д. А., Вальковська А. О. Актуальні виклики при викладанні природничих дисциплін в закладах освіти. Актуальні проблеми освітнього процесу в контексті європейського вибору України: матеріали V Міжнародної конференції, Київ: КНУБА, 17 листопада 2022 року. Київ : ЦП «КОМПРИНТ», 2023. С. 238-242.

УДК 377.015

Пахомов Ілля Володимирович,

старший викладач кафедри педагогіки, психології та менеджменту

Блоцерківського інституту неперервної професійної освіти

ДЗВО «Університет менеджменту освіти»

Національної академії педагогічних наук України

РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ПЕДАГОГІЧНИХ ПРАЦІВНИКІВ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВИТИ

Науковий інтерес до проблеми становлення соціальної відповідальності особистості зумовлений відсутністю в науковому дискурсі її цілісної психологічної концепції, обґрунтованості психологічних закономірностей, механізмів та чинників її становлення, глибокого її осмислення як психологічного феномену, як індивідуального переживання та усвідомлення особистістю своєї соціальної відповідальності [1, с. 61; 3, с. 35; 6, с. 73].

Наукове видання

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В КОНТЕКСТІ ЄВРОПЕЙСЬКОГО ВИБОРУ УКРАЇНИ

Збірник матеріалів
VIII Міжнародної конференції

(Київ, 12 листопада 2025 року)

Керівник видавничого проєкту *Віталій Зарицький*
Авторська редакція

Підписано до друку 05.01.2026. Формат 60x84 1/16.
Папір офсетний. Друк офсетний. Гарнітура Times New Roman.
Умовн. друк. аркушів – 48,59. Обл.-вид. аркушів – 42,84.
Тираж 300.

Видавець і виготовлювач: ТОВ «Видавництво Ліра-К»
Свідоцтво № 3981, серія ДК.
03115, м. Київ, вул. С. Чобану, 24
тел.: (050) 462-95-48; (067) 820-84-77
Сайт: lira-k.com.ua, редакція: zv_lira@ukr.net